

1.10. Ở Đâu Trung Quốc không thắng được ?

(Where China isn't winning)

David Lundquist

The National Interest, 16-2-2012

Các đại học Mỹ cao cấp hơn Trung Quốc nhiều trong lĩnh vực đào tạo nguồn vốn con người. Nước Mỹ có nhiều ưu điểm hơn Trung Quốc.

Các bạn hãy nghe hai câu chuyện sau đây đang được bàn tán ở Mỹ. Thứ nhất, Trung Quốc đang nổi lên. Thứ hai, các đại học Mỹ đang có nhiều lạm dụng : tiêu chuẩn giảm sút, tham nhũng kiểu “tân tự do” trong giảng dạy, và mối lo ngại về sự chia rẽ giai cấp ngày càng trầm trọng do đại học gây ra.

Cả hai câu chuyện này đều có vẻ bị thổi phồng. Với tư cách là một người mới ra trường được vài năm, và hiện đang giảng dạy ở một đại học bậc nhất ở Trung Quốc, tôi nghĩ là khi nói tới giáo dục cao cấp, các định chế của Mỹ vượt rất xa Trung Quốc.

Không so sánh được

Sự yếu kém của lớp học tại Trung Quốc người ta đã biết khá rõ : học từ chương. Các thầy giáo được đo lường khả năng theo kiểu Mỹ : phải viết bài báo chuyên môn, và sinh viên bị dồn học 25 giờ một tuần. Kết quả là các lớp học quá lớn.

Thư viện, lâu đài của kiến thức cho bất cứ trường đại học nào, không đủ tiêu chuẩn. Các thư viện mới xây cũng chật cứng người. Nó chứa một mớ hỗn độn sách báo được sa thải từ đại học Mỹ. Các thư viện trường cao đẳng ở Mỹ cũng có được như vậy. Ngược hẳn với những đại học lớn của Mỹ, thư viện chứa đầy sách Trung Quốc.

Phòng trọ cũng quá thấp kém. Sinh viên phải sống từ 4 đến 6 người trong một phòng, với phòng tắm ở cuối dãy. Như thế để nói rằng sinh viên không sống được thú vị như ở Hoa Kỳ. Chắc chắn là có sự phí phạm. Nhưng đâu là chỗ phát triển các campus ở Trung Quốc ? Những khu vực thoải mái, thú vị, bay bướm, tiện nghi rất cần thiết cho sinh viên trong 4 năm học hành, làm quen với đời sống xã hội.

Những cái lợi ngoại khóa

Trong lĩnh vực ngoại khóa, các trường học ở Mỹ thực sự là tốt nhất trong các trường của thế giới. Đây là những lợi thế rất lớn cho việc đào tạo dòng vốn con người ở Mỹ.

Trung Quốc còn là xã hội bảo thủ hơn rất nhiều xã hội Tây phương. Một quan niệm hạn hẹp về học tập được ưu tiên hơn việc trưởng thành của con người, mà tại Mỹ người ta đang áp dụng. Sinh viên Trung Quốc không những trước khi ra trường ít được trải qua những kinh nghiệm tình cảm, họ còn không hiểu được họ theo nhiều nghĩa khác nhau, mà người Mỹ nghĩ là cần thiết : khuynh hướng bị dồn nén, quỹ đạo cuộc đời, hay thực tế hơn, việc làm ưa thích.

Sinh viên Trung Quốc giải quyết vấn đề dồn nén như mọi người khác. Một chút giải trí hay thời giờ nghỉ ngơi. Nhưng tại Campus, hoạt động giải trí cho sinh viên,

Trung Quốc lại thất bại: không có phòng họp riêng cho sinh viên, các buổi họp đông người bình thường được triệu tập ở cafeteria, giữa mùi cơm rang, mùi gia vị ngọt ngào.

Campus đỏ

Có một hoạt động ngoại khóa tại Campus với sự trung thành đoán trước được : Đoàn Thanh niên Cộng sản. Tại Trung Quốc, sự cởi mở trong giáo dục chấm dứt tại nơi mà hoạt động Đảng bắt đầu. Tại các đại học Trung Quốc, mạng lưới của Đảng trải dài xuống từng phòng, từng khoa, làm nghẹt thở cơ cấu quyền lực độc lập tiềm ẩn. Ví dụ gần đây là cuộc bầu cử một giáo sư bình dân vào Đại hội toàn quốc của Đảng. Sĩ số sinh viên thường bao gồm một phía, những người phi chính trị, tha hóa; và phía bên kia là những người nghiêm trọng, muốn nhảy vào trong Đảng.

Đại học Thanh Hoa có truyền thống bị chính trị can thiệp. Vào cuối thập kỷ 1940, ông Viện trưởng Mai Di Ký chạy qua Đài Loan (1) tại đó Quốc dân Đảng cho thành lập một Đại học Thanh Hoa mới, còn hiện hữu tới ngày nay. Trong cách mạng văn hóa, một số sinh viên ở Thanh Hoa (Bắc Kinh), kể cả Hồng Vệ binh của Mao, đã khủng bố tinh thần Campus trong suốt thập kỷ 1960. Bi thảm hơn, những người hồng vệ binh lại rơi vào bạo lực, khi Mao nghĩ là họ quá mạnh, đã cho một nhóm khác tấn công họ. Chỉ riêng mùa hè 1968, 12 sinh viên bị giết, và rất nhiều người bị thương hay bị tra tấn. Năm ngoái kỷ niệm 100 năm ngày thành lập Đại học, ban quản trị đã cho tổ chức gala, âm nhạc và cuộc viếng thăm của Jacki Chan, thay vì tổ chức mặc niệm quá khứ. Có lẽ vì lịch sử không dễ chịu lắm.